

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ОСНОВАМ РИТОРИЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У ЗВО

Алла Воробйова кандидат педагогічних наук,
доцентка кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова,
Херсонський державний університет,
E-mail: AVorobiova@ksu.ks.ua

Сучасна людина все частіше надає перевагу візуальним елементам під час навчання, праці або розваг. Зображення однозначно забезпечує більш точне розуміння предмету обговорення, володіє більш дієвим потенціалом впливу та створює набагато більший простір для уяви й творчості. Сьогодні дослідники візуалізації (E. Brumberger, M. E. Hocks, M. D. Murray, L. G. Brian, B. L. Ott, G. K. Dickinson, K. J. Tomlinson, M. E. Wydner) наполягають на необхідності активно вивчати і, відповідно, ефективно навчати оперуванню візуальними ресурсами. Виникає потреба у створенні єдиного підходу до навчання основам візуалізації.

У навчанні візуалізації вчені пропонують спиратись на закони і правила візуальної риторики – галузі науки, що «зосереджена на візуальній обробці форм та їх значень, а також на тому, як читати (інтерпретувати) візуальні тексти» [3].

Навчання основам риторичної візуалізації у закладі вищої освіти має включати оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями. Теоретичні засади навчання візуалізації включають знання законів і принципів візуальної риторики. Риторична традиція контролює якість сприйняття, моделювання та продукування зображення і вимагає відповідальності за невербальне наповнення [5]. Метапредметні інтегруючі механізми візуальної риторики, що діють через стратегії (логос, етос, пафос), сприяють розвитку вмінь студентів мислити образами, продукувати візуальний елемент, виявляти маніпуляції, використовувати візуальні прийоми для прагматичного, етичного та

естетичного впливу на опонента. Дотримання принципів логічності, етичності та виразності навчає студентів вдосконалювати якості зображення, серед яких: ясність, точність, виразність, образність, візуальна дієвість, етичність, доступність, доречність. Оволодіння теоретичними основами візуалізації також включає вивчення як зовнішнього (графіка, художнє наповнення), так і внутрішнього (ідентифікація змісту, інтерпретація) аспектів візуального знаку [2].

Практичні уміння студентів формуються у процесі вдосконалення риторичних якостей візуального знаку у рамках риторичних стратегій під час виконання різного типу завдань. Універсальну систему завдань використовують міждисциплінарно, інтегруючи в структуру аудиторної або самостійної роботи під керівництвом викладача чи децентралізовано.

Вправи та завдання з візуалізації можна умовно розділити на рецептивно-аналітичні, продуктивно-моделюючі й творчі. Рецептивно-аналітичні мають широкий діапазон, починаючи від ідентифікації зображення до інтерпретації його на контекстуальному, метафоричному та філософському рівнях. Аналіз візуального елементу виконують за допомогою риторичного аналізу невербального знаку, метою якого є розуміння наскільки якісно, ефективно, дієво зображення транспортує заплановане значення.

Під час виконання продуктивно-моделюючих завдань студенти самостійно добирають елементи зображення для зміни комунікативної стратегії, навчаються поетапно переносити вербальні значення у візуальний образ, використовуючи силу аналогії для створення символічного зображення-повідомлення. На останньому етапі, під час виконання творчих завдань, студенти повністю реалізують задум, вибудовуючи власну візуальну стратегію переконання й впливу, створюючи завершені презентації, проекти або окремі ілюстрації та візуальні образи.

Отже, в «епоху візуалізації» навчання правильному сприйняттю, моделюванню та створенню візуальних елементів стає надзвичайно актуальним. Теоретичні засади навчання основам риторичної візуалізації включають оволодіння законами і принципами візуальної риторики, основами графічної грамотності, що передбачає дослідження зовнішнього (графіка, художнє наповнення) і внутрішнього (ідентифікація, інтерпретація) аспектів візуального знаку. Практичні уміння студентів формуються у процесі вдосконалення риторичних якостей (ясності, точності, виразності, образності, візуальної дієвості, етичності, доступності, доречності) візуального знаку у рамках риторичних стратегій (логос, етос, пафос) під час виконання відповідного типу завдань (рецептивно-аналітичних, продуктивно-моделюючих, творчих).

Список використаних джерел:

1. Brian L. Ott B., Dickinson G. Visual Rhetoric and/as Critical Pedagogy. The SAGE Handbook of Rhetorical Studies. SAGE Publications. 2009. p. 391–405. DOI: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412982795>
2. Brumberger E. R. Resisting the Lure of Technology-Driven Design: Pedagogical Approaches to Visual Communication. Journal of Technical Writing and Communication, 2010. 40 (4). P. 459–471.
3. Danesi M. Visual Rhetoric and Semiotic. Oxford Research Encyclopedia of Communication. 2017. URL: [doi:10.1093/acrefore/9780190228613.013.43](https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013.43)
4. Murray M. D. Leaping Language and Cultural Barriers with Visual Legal Rhetoric. 2015. 49 U.S.F.L. Rev. 61–93. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2496736
5. Hocks M. E. Understanding visual rhetoric in digital writing environments. College Composition and Communication. 2003. 54. p. 629–656.
6. Tomlinson K. J. Visual Rhetoric: A Case for Visual Literacy in the Classroom. Channels: Where Disciplines Meet: 2016. Vol. 1: No. 1, Article 9. DOI: 10.15385/jch.2016.1.1.9